

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: TO-10P/199/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4622202164
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslava Šúleková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2023:4622202164.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou Mgr. Miroslavou Šúlekovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Q. B., nar.XX.XX.XXXX, bytom u matky, zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany ako kolíznym opatrovníkom, dieťa matky: I. B., nar.XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, P. G., a otca: P. W., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, I., o zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

I. Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/98/2016-71 zo dňa 10.01.2017, právoplatný dňa 01.02.2017 tak, že z v y š u j e vyživovaciú povinnosť otca na mal. Q. B., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 80 eur na sumu 180 eur mesačne, s účinnosťou od 13.10.2022.

II. Zročné výživné za čas od 13.10.2022 do 30.06.2023 v sume 861,30 eur súd p o v o ľ u j e otcovi zaplatiť v splátkach po 50 eur mesačne spolu s bežným výživným do rúk matky, pod následkom straty výhody splátok.

III. V ostatných častiach zostáva uvedený rozsudok n e z m e n e n ý .

IV. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka - matka podala na tunajší súd dňa 13.10.2022 návrh na zvýšenie výživného na maloletú Q. B., nar. XX.XX.XXXX. V návrhu uviedla, že jej manželstvo s otcom maloletej bolo právoplatne rozvedené rozhodnutím Okresného súdu Nitra č. k. 12C/196/2010-33 zo dňa 24.01.2011, ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platiť mesačné výživné vo výške 30% zo životného minima. Táto suma bola rozhodnutím Okresného súdu Topoľčany zo dňa 10.02.2017 zvýšená na sumu 80 eur mesačne s účinnosťou od 01.02.2017. Stanovená suma výživného vychádzala z vtedajších príjmových a majetkových možností rodičov a potrieb maloletej, ktorá v roku 2017 navštevovala ZŠ vo P. G.. Keďže sa preukázateľne zvýšili náklady na životné potreby a matka je stále poberateľom dávky v hmotnej núdzi, žiada o zvýšenie výživného na maloleté dieťa. Maloletá aktuálne navštevuje 8. ročník Základnej školy vo P. G. a radikálne sa zvýšili náklady na jej potreby a záľuby.

2. Zo správy o povesti od Obce I. na č. I. 41 súd zistil, že otec by sa mal zdržiavať v K. republike na adrese U. XX, B. T. na T., preto bolo vypracované dožiadanie do K. republiky za účelom výsluchu otca, avšak dožiadanie sa vrátilo nevybavené, pretože otcovi sa nepodarilo doručiť predvolanie na výsluch a nie je možné ho predviesť ani uplatniť fikciu doručenia, nakoľko otec nemá v K. republike trvalý pobyt. Podľa zistení Justičnej stráže je otec vodičom kamiónu, ktorý sa na adrese zdržuje prevažne len cez víkendy.

3. Na základe uvedených zistení súd doručoval písomnosti otcovi s poukazom na ustanovenie § 106 CSP.

4. Otec bol o podanom návrhu a predvolaní na pojednávanie informovaný oznámením o podanom návrhu, ktorý oznam bol vyvesený na úradnej tabuli súdu od 16.05.2023 do 14.06.2023 a teda platila uňho fikcia doručenia. Ku dňu pojednávania sa otec k návrhu žiadnym spôsobom nevyjadril, pričom pojednávanie dňa 26.06.2023 bolo vykonané v jeho neprítomnosti, nakoľko boli splnené procesné podmienky pre takýto postup.

5. Na pojednávaní matka uviedla, že výživné bolo určené na sumu 80 eur, ktoré poberá ako náhradné výživné. Q. pôjde do 9. ročníka základnej školy. Bývajú v prenajatom rodinnom dome vo P. G., kde sú výdavky: nájomné 150 eur, plyn 90 eur, elektrina 62 eur, voda 10 eur, internet 32 eur. Matkin manžel je zamestnaný v W. G. P. G.. Z manželstva sa im narodili 2 maloleté deti: H. a B.. Otec sa o dcéru naďalej nezaujíma, výživné neplatí.

6. Na pojednávaní kolízny opatrovník uviedol, že odporúča návrhu matky vyhovieť, nakoľko zvýšenie výživného je v záujme maloletého dieťaťa.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, prečítaním a oboznámením listinných dôkazov: rodný list na čl. 5, Formulár K Informace o vyřízení žádosti o dokazování čl. 61, úradný záznam čl. 71, správa ÚP Nitra čl. 77-84 a obsahu pripojených spisov OS Topoľčany sp. zn. 10P/229/2021, 12C/196/2010, 10P/150/2020a zistil tento skutkový stav:

8. Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 9P/98/2016 zo dňa 10.01.2017, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 01.02.2017 súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. Q. zo sumy 30% životného minima nezaopatreného nepľnoletého dieťaťa na sumu 80 eur mesačne s účinnosťou od 01.02.2017.

9. V čase posledného určenia výživného mala maloletá Q. X rokov a bola žiačkou prvého ročníka na základnej škole.

10. Matka bola v čase poslednej úpravy výživného nezamestnaná, evidovaná na úrade práce a poberala dávku v hmotnej núdzi vo výške 134,43 eur. Spolu s dcérou obývali prenajatý starší rodinný dom, kde mali výdavky na bývanie nájomné 50 eur, elektrina 34 eur, plyn 70 eur. Býval s nimi otec matkinho priateľa. Matka splácala pôžičku po 50 eur mesačne a mala vyživovaciu povinnosť k maloletej Q. a k maloletému H..

11. Otec v čase poslednej úpravy výživného pracoval v K. republike a mal ďalšiu vyživovaciu povinnosť k dcére P. W., nar. XX.XX.XXXX.

12. Aktuálne má maloletá Q. takmer XX rokov a končí 8. ročník základnej školy P. G.. Stravuje sa v škole, matka jej platí v škole obedy v sume 5 eur mesačne, je prihlásená na doučovanie angličtiny. Z dôvodu nosenia okuliarov navštevuje očné ambulanciu v Nitre a neurologickú ambulanciu v Nitre, pravidelne užíva magnézium.

13. Aktuálne je matka maloletej poberateľkou príspevku v hmotnej núdzi a prídavku na dve deti v sume 190 eur. Matka je vydatá za G. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorý je zamestnaný na dohodu o vykonaní práce v W. G. P. G. s príjmom cca 200 eur mesačne a poberá prídavok na dieťa v sume 30 eur mesačne. Matke pribudla vyživovacia povinnosť k mal. B. nar. XX.XX.XXXX. Výdavky rodiny sú nájom 150 eur mesačne, plyn 90 eur mesačne, elektrina 62 eur mesačne, voda 10 eur mesačne, internet 32 eur mesačne a splátka osobného bankrotu 15 eur mesačne.

14. Aktuálne otec stále žije v K. republike. Z informácie o vybavení žiadosti o vykonanie dôkazu a č. I. 89 vyplýva, že sa otca nepodarilo kontaktovať ani zistiť jeho zamestnávateľa a výšku jeho príjmu. Podľa oznámenia Českej správy sociálneho zabezpečenia nie je nikde zamestnaný. Stále má dve vyživovacie povinnosti.

15. Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Nitra zo dňa 18.05.2023 vyplýva, že ku dňu podania správy bolo evidovaných 98 voľných pracovných miest pre vyučených murárov a automechanikov + pre

osoby so základným vzdelaním so základnou zložkou mzdy až do 1300 eur mesačne alebo priemernou hodinovou mzdou 4, 50 eur.

16. Podľa § 62 ods. 1 Zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

17. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

18. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

19. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

20. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine, výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

23. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

24. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

25. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

26. Hmotno-právnou podmienkou toho, aby súd mohol vo veci opakovane rozhodnúť je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažným spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Nestačí len úvaha o tom, že doterajšie výživné je neprímerané. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúmvanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Zmena pomerov môže by odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. okolnosťami na strane oprávneného alebo objektívne, a to vývojom životných nákladov podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Na strane povinného môže byť takou zmenou strata zamestnania, pričom súd je povinný skúmať príčiny takejto straty. Až v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov preukázali, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti.

27. Na strane oprávneného súd skúma jeho skutočné odôvodnené potreby (spotrebný charakter výživného) s ohľadom na zákonnú mieru podľa druhu vyživovacej povinnosti. Oprávnené potreby pritom v nijakom prípade nezahŕňajú len stravovanie, ale sú dané širšie - potrebami bytovými, odevnými,

zdravotnými, kultúrnymi. Závisia najmä od veku, zdravotného stavu. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky. Na strane povinného sa prihliada na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné konkrétnemu oprávnenému a výšku a spôsob už poskytovaných plnení. Jeho možnosti, teda potenciálne príjmy, nielen to, čo povinný skutočne zarobí, ale aj to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti, situáciu na trhu a pod. Ďalej súd skúma majetkové pomery, ktoré sa posudzujú komplexne, zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu (vlastníctvo k veciam, pohľadávky, záväzky, cenné papiere, podiely v obchodných spoločnostiach a pod.), jednak jeho životný štandard, s ktorým sa navonok prezentuje (autá, dovolenky, životné náklady).

28. Podľa § 232 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.

29. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

30. Podľa § 44 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

31. Súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania a po ich zhodnotení dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživovacej povinnosti otca voči maloletému dieťaťu je podaný dôvodne. Bolo preukázané, že od poslednej úpravy výživného prešla dlhá doba, počas ktorej došlo k takej zmene pomerov u účastníkov konania, a to najmä u mal. Q., ktorá odôvodňuje iné rozhodnutie o výživnom. Od poslednej úpravy výživného došlo jednoznačne k zvýšeniu životných nákladov, na čo súd podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine prihliadol. Zvýšené náklady na maloletú odzrkadľuje zvyšujúca sa inflácia, rast maloobchodných cien všetkých tovarov a energií, pričom je vysoko pravdepodobné, že tieto náklady budú časom ešte vyššie. Za uvedenú dobu maloletá vyrástla, v čase určenia výživného mala osem rokov a bola žiačkou prvého ročníka základnej školy, v súčasnosti končí 8. ročník základnej školy. Počas tejto doby došlo k viacnásobnému rastu životných nákladov. Od posledného rozhodnutia o výživnom prešla doba siedmich rokov, čo možno v súdnej praxi považovať za dobu, kedy pokiaľ sa nezmenia pomery na strane účastníkov, možno rozhodovať o zvýšení výživovacej povinnosti z dôvodu, že sa zmenil fyzický stav dieťaťa v tom, že toto vyrástlo a zvýšili sa jeho celkové náklady na zaopatrovanie z titulu zakupovania väčších konfekčných veľkostí, ako aj zadovažovaním väčšieho množstva stravy. U matky došlo k zmene pomerov v tom, že jej pribudla výživovacia povinnosť k maloletej B., nar. XX.XX.XXXX. Otec dlhodobo žije v K. republike, kde podľa oznámenia K. správy sociálneho zabezpečenia nie je nikde zamestnaný. Otcovi nič nebráni v tom, aby sa v prípade, že sa nevie zamestnať v zahraničí vrátil na Slovensko, kde vychádzajú z oznámenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra o voľných pracovných miestach zodpovedajúcich otcovej pracovnej schopnosti, by mohol dosahovať príjem 1300 eur brutto a z toho platiť výživné v zvýšenej sume. V danom prípade súd dospel k záveru, že je v zárobkových možnostiach a schopnostiach otca dosahovať taký príjem, z ktorého môže platiť výživné pre svoje maloleté dieťa v sume vyššej, než je doteraz určená. Sumu 180 eur mesačne s účinnosťou od 13.10.2022 súd považuje za primeranú veku a odôvodneným potrebám súvisiacim najmä s nástupom na vyšší stupeň vzdelávania maloletej, ako aj zárobkovým možnostiam a schopnostiam otca, jeho celkovým pomerom, predovšetkým odôvodneným výdavkom na stravu, bývanie a podobne. Pri určení výšky výživného súd prihliadol na výživovacu povinnosť otca voči dcére P. W.. Súd tiež vychádzal z toho, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Matka sa na výžive svojho dieťaťa podieľa nielen finančne, ale aj osobnou každodennou starostlivosťou oň, čím si tiež čiastočne plní svoju výživovacu povinnosť, na čo je súd povinný pri rozhodovaní o výživnom prihliadať.

32. Na záver súd považuje a potrebné zdôrazniť, že výživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, z čoho vyplýva, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie výživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Zjednodušene povedané, pokiaľ rodič plánuje zmenu zamestnania, zmenu bydliska alebo počtu výživovacích povinností, musí mať na zreteli vždy už existujúce výživovacie povinnosti tak, aby ich plnenie žiadnym spôsobom neohrozil, a to ani do budúcnosti so zreteľom na predpoklad zvyšujúcich sa potrieb oprávneného dieťaťa v súvislosti s jeho vekom, rastom a štúdiom. Nezvyšovanie výživného pre dieťa, ktoré nie je schopné sa živiť a ktorému sa preukázateľne zvýšili výdavky by malo byť len výnimočne a založené na výsostne

objektívnych dôvodoch neschopnosti povinného rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť. V opačnom prípade by nezvyšovanie preukázateľne potrebného výživného u zmeny pomerov u dieťaťa, ktoré nie je schopné sa živiť znamenalo posunúť zodpovednosť povinného rodiča za zdravie a život dieťaťa na druhého rodiča, ktorý sa osobne o dieťa stará a dobrovoľne plní vyživovaciu povinnosť k dieťaťu. V tomto prípade mal súd za to, že otec v konaní nepreukázal také okolnosti, ktoré by zvýšenie výživného neodôvodňovali.

33. S poukazom na hore uvedené skutočnosti súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a teda zvýšil vyživovaciu povinnosť otca voči maloletej Q. na sumu 180 eur mesačne s účinnosťou od 13.10.2022.

34. Zročné výživné za čas od 13.10.2022 do 30.06.2023 vo výške 861,30 eur (8 mesiacov x 100 eur plus 19 dní x 3,22 eur) súd umožnil otcovi zaplatiť v mesačných splátkach po 50 eur pod hrozbou straty výhody splátok pre nezaplatenie čo i len jednej splátky.

35. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu, pretože v mimosporových konaniach sa vylučuje nárok na náhradu trov konania, pokiaľ zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v troch vyhotoveniach, cestou Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Trnave.

Podľa § 359 Civilného sporového poriadku, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie musí mať náležitosti podľa § 127 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku (musí byť v ňom uvedené ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, musí byť podpísané a uvedená spisová značka tohto konania) a podľa § 363 Civilného sporového poriadku (musí sa v ňom uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh)).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1, 2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Podľa § 44 CMP, rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.